UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHT/ BARAM BHASA

बाल अधिकारगो विश्व किपुङ् घोषणापत्र

प्रस्तावना

बाल परिवारगो किपुङ् बालरुगे नाम्कनिहित प्रतिष्ठा तथा सम्मान र अविछिन्न अधिकाररुगो आसैगो नै विश्वगे स्वतन्त्रता, न्याय र शान्तिगो आधार किलिक्कोए,

बाल अधिकारप्रति मसेन् र मलिक्गो परिणाम स्वरुप बाल बाङ्गो नाम्कुगै नै केक्चा तुक्को लाक्कोकिपुङ् काम किलिक्को र बाल बाङ्गोए आस्था र खलागो स्वतन्त्रतागो तथा क्यागु र अभावगाङ् नम्बुगो ज्योत्को तुक्को पाइदिगो विश्वगो गिदुम् सर्वसाधरण बालगो उखुई आकांक्षागो रुपगे घोषित किलिक्कोए,

अत्याचार र केक्चागो विरुद्धदात्को उपायगो रुपगे विद्रोह तुक्को बालगै बाध्य मलिक्को किलग्दि कानुनगो शासनगाङ् बाल अधिकारगो जेवागो तुक्को यार्से आवश्यकता किलिक्कोए,

संयुक्त राष्ट्र संघगो बालरुए वडापत्रगे बालगो इविगो अधिकाररु र बालगो प्रतिष्ठा तथा पापाचागो र मामाचा विच समान अधिकाररुगे खलागो कितुक् यार्से स्वतन्त्रतागो साथै सामाजिक किसेन् र जीवनस्तर प्रवर्द्धन तुक्को गिबल्लो संकल्प क्युहूक्ए,

बाल राष्ट्ररुए संयुक्त राष्ट्र संघसंङ्गो सहयोगगे बाल अधिकार र इविगो स्वतन्त्रता किपाइदिगो कितुक् विश्व किपुङ् सम्मान, पालना र प्रवर्द्धन तुक्को प्रतिज्ञा क्युहूक्ए गो किसेन् ज्योत्को तुक्को प्रतिज्ञा क्युहूक्ए, र

सदस्य राष्ट्रहरुले संयुक्त राष्ट्रसंघसँगको सहयोगमा मानव अधिकारहरु र मौलिक स्वतन्त्रता प्राप्त गरी विश्वव्यापी सम्मान, पालना र प्रवर्द्धन गर्न प्रतिज्ञा गरेकाले, र यि अधिकार र स्वतन्त्रता पुर्ण प्राप्तीका लागि समान समझदारी हुनु महत्वुपुर्ण भएकोले,

यिगी अधिकार र स्वतन्त्रता किपुङ् किपाइदिगो समान ग्याम्गो लिक्को महत्व किपुङ् किलिक्कोए,

आलाम्सभाए किपुङ् बालरु र किपुङ् राष्ट्ररुए हासिल तुक्को दे साझा मापदण्डगो रुपगे यस बाल अधिकारगो विश्व किपुङ् घोषणापत्र घोषणा डितुक् र यस उदेश्यगो किलग्दि दे दे बाल र समाजगो दे दे अंगए यस घोषणापगै निरन्तर ध्यानगे तोगो शिक्षण तथा शिक्षागो माध्यमगाङ् यिगी अधिकार र स्वतन्त्रतारु प्रतिगो सम्मान किसेन् तुक्को राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरगे, बाल राष्ट्रगो बालरु बीच र उ बालरुगो हान्नुङ् र क्षेत्राधिकार अन्तर्गतगो तिगी अधिकाररुगो सम्मान र पालना तुक्को प्रयत्न हुक्को विश्वास डिज्योत्को ।

स्वतन्त्रताहरु प्रति सम्मान प्रवर्द्धन गर्न, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा, सदस्य राष्ट्रका जनताहरु बीच, उनीहरुको क्षेत्र र क्षेत्राधिकार अर्न्तगत ति अधिकारहरुको सम्मान र पालना गर्न प्रयत्न रहने विश्वास लिएको छ ।

धारा १

किपुइ् बालरुगोर प्रतिष्ठा तथा अधिकारगो आधारगे गिदुम् बाइ्गो स्वतन्त्र र समान डिलिक् । उ बालरु बुद्धि र विवेक ज्योत्को तयागो डिलिक् र दे दवाप्रति आलेगो व्यवहार डितुक् ।

धारा २

बाइ्गो, वर्ण, लिंग, धर्म, राजनैतिक वा अन्य विचारधारा, राष्ट्रिय वा सामाजिक गिदुम्, सम्पत्ति, गिदुम् दवा कुनि हैसियत जस्ताक् कुनि मुइ् आधारगे कुनि किसिमगो भेदभाव विना दे दे बालगै यस घोषणापत्रगे न्यिगो अधिकार र स्वतन्त्रतागो अधिकार डिलिक् ।

यसगो नम्बु राजनीतिक, क्षेत्राधिकार या दवा देश वा क्षेत्रसंइ् सम्बन्धित बाल, कुनि मुइ् स्वतन्त्र, जेवागो, इविगो शासन रहित वा नम्बु सत्तागाइ् देश दागो जस्ताक् कुनि मुइ आधारगे भेदभाव कितुक् माहाँ ।

धारा ३

दे दे बालगै जीवन स्वतन्त्रता र जेवागो अधिकार डिलिक् ।

धारा ४

सुईमाइ्गै बाधुवा वा दास किबन्निस्को तोगो माहाँ । कुनि मुइ् किसिमगो दासत्व र दास व्यापारगै किपुइ् रुपगे निषेध कितुक् डा ।

धारा ५

कुनि मुइ् बालगै शारीरिक केक्चा पिगो वा क्रुर मसेन वा आसैगो व्यवहार वा सजाय कितुक् माहाँ ।

धारा ६

किपुङ् कानुनगो न्यिगोगे दे दे बालगै यार्से बालगो रुपगे आसैगो पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा ७

किपुङ् बालरु विना केक्चा कानुनगो न्यिगोगे समान डिलिक् र कानुनगो आधारगे किपुङ्गै समान व्यवहार डितुक् । किपुङ् बालरुगै यस घोषणापत्रगो लाक्को कितुक् वा दवा कुनि मुङ् प्रकारगो भेदभावगो किलग्दि उचाल्दिगो तुक्को विरुद्ध कानुनगो समान जेवागो पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा ८

दे दे बालगै संविधान वा कानुनगाङ् प्रद्धत इविगो अधिकाररुगो लाक्को तुक्को कार्यरु विरुद्ध सक्षम राष्ट्रिय न्यायधिकरणरुगाङ प्रभावकारी उपचार पाइदिगो डिलिक् ।

धारा ९

सुईमाङ् मुङ् इविगोत्व ढंगए गिफ्तार कितुक्, नजरबन्द तोगो वा देश निकाला कितुक् माहाँ ।

धारा १०

दे दे बालगै निज उखुई लगाइदिगो फौजदारी अभियोगगो र निजगो अधिकार र दाहित्वगो दात्को तुक्को स्वतन्त्र र सक्षम न्यायलयगे समानढंगए निष्पक्ष र सार्वजनिक सुनुवाई तुक्को पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा ११

(१) दण्डनीय कसूरगो अभियोग किलाग्दिगो दे दे बालगै सार्वजनिक सुनुवाईगे इविगो प्रति जेवागो किलग्दि आवश्यक प्रमाणरु पेश तुक्को कानुन वमोजिम दोषि प्रमाणित मलिक्कोसम् निर्दोष लिक्को अधिकार डिलिक् ।

(२) कुनि बालगै कार्य तुक्कोगो बखत राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय कानुन अन्तर्गत दण्डनीय कसुर मासैगो त्यस्ताक् कार्य कुनि मुङ् बालगै दण्डनीय कसूरगो दोषि ठहराइदिगो कितुक् माहाँ । र सो दण्डनीय कसूर तुक्कोगो बखत लागु क्युहूक् सजाय किभन्दि यार्से सजाय मुङ् किपुङ् नै डितुक् माहाँ ।

धारा १२

कुनि मुङ् बालगो गोपनियता, परिवार, नाम वा पत्र व्यवहार इविगोत्व वा गैरकानुनी हस्तक्षेप कितुक् माहाँ । र निजगो प्रतिष्ठा तथा ख्यातीगे गैरकानुनी आक्रमण नै कितुक् माहाँ । दे दे बालगै त्यस्ताक् हस्तक्षेप वा आक्रमण विरुद्ध कानुनगाङ् जेवागो पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा १३

१. दे दे बालगै इविगो देशगो सीमाना नाम्कु तयागो तुक्को तथा हुक्कोनाम् पाइदिगो स्वतन्त्रतागो अधिकार डिलिक् ।

२. दे दे बालगै इविगो देश या दवा कुनि मुङ् देश च्याक्फेगो पाइदिगो र इविगो देश चिहिल्गो पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा १४

१. दे दे बालगै अत्याचार र केक्चागाङ् जेवागो कुनि मुङ् देशगे हुक्को ज्योत्को पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

२. नम्बु अपराधरु वा संयुक्त राष्ट्रसंघगो उदेश्य र सिद्धान्तरु विरुद्धगो कार्यरुगाङ् वास्तविक रुपगे गिदुम् मुद्धारुगे दए यिगी अधिकारगो ज्योत्को तुक्को दात्को माहाँ ।

धारा १५

१. दे दे बालगै राष्ट्रियतागो अधिकार डिलिक् ।

२. कुनि मुङ् बालगै इविगो ढंगए निजगो राष्ट्रियतागाङ् नम्बु कितुक् माहाँ, दए कुनि मुङ् बालगै राष्ट्रियता परिवर्तन तुक्को पाइदिगो अधिकारगाङ् मुङ् नम्बु कितुक् माहाँ ।

धारा १६

१. उमेर हेइचेल्गो पापाचा तथा मामाचागै बाङ्गो, राष्ट्रियता वा धर्मगो लाक्को विना ब्या कितुक् परिवार हुक्को अधिकार डिलिक् । उ बालरुगै ब्या तुक्कोगो बखत, ब्या सम्वन्ध हुक्कोगो बखत र ब्या लाक्कोगो बखत समान अधिकाररु किपाइदिगो डिलिक् ।

२. वर र वधु हिंस्गो स्वतन्त्र तथा किपुङ् आसैगोगे मतै ब्या दात्को डितुक् ।
३. परिवार समाजगो प्राकृति तथा आधारभूत इकाई हो । होन्चिन् कारण परिवारए समाज तथा राष्ट्रगाङ् जेवागो पाइदिगो अधिकार डितोगो ।

धारा १७

१. दे दे बालगै इविगो बालगतगो साथै दवा बालरुसंङ्गो ग्याम्गोगे सम्पत्ति तोगो अधिकार डिलिक् ।
२. कुनि मुङ् बालगै इविगो ढंगए निजगो सम्पत्तिगाङ् नम्बु कितुक् माहाँ ।
धारा १८
दे दे बालगै इविगो विचार तोगो, विवेक प्रयोग तुक्को तथा धर्मगो स्वतन्त्रगो अधिकार डिलिक् । यस अन्तर्गत उ बालए इविगोए किछ्युत्को धर्म वा आस्था परिवर्तन तुक्को स्वतन्त्रता, बालगत रुपगे वा दवासंङ् ग्याम्गो, सार्वजनिक वा निजी रुपगे पुजाआजा तुक्को स्वतन्त्रतागो साथै, इविगो धर्म आसैगो, इविगो धर्म आथिक्को, आस्था प्रकट तुक्को, पुजाआजा तुक्को पाइदिगो स्वतन्त्रतारु आदि डिपर्दिगो ।

धारा १९

दे दे बालगै विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रतागो अधिकार डिलिक् । यस अधिकार अन्तर्गत विना हस्तक्षेप इविगो विचाररु तोगो पाइदिगो स्वतन्त्रता, सीमानागो लाक्को नम्बु कुनि मुङ् माध्यम मार्फत सूचना र विचारु किपाइदिगो तुक्को, आदाङ्गो तथा प्रसार तुक्को स्वतन्त्रता समेत डिपर्दिगो ।

धारा २०

१. दे दे बालगै शान्तिपूर्वक सभा तुक्को र धेङ्अठुङ् उबोल्गो स्वतन्त्रतागो अधिकार डिलिक् ।
२. कुनि मुङ् बालगै कुनि मुङ् धेङ्अठुङ्गे ग्याम्गो लिक्को बाध्य कितुक् दात्को माहाँ ।

धारा २१

१. दे दे बालगै प्रत्यक्ष वा स्वतन्त्र रुपए बुल्गो प्रतिनिधिरु मार्फत इविगो देशगो सरकारगे भाग ज्योत्को पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

२. दे दे बालगै इविगो देशगो सार्वजनिक सेवागे समान पहुँच पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

३. सरकारगो शासन तुक्को आधार बालगो किछयुत्को डिलिक् । यस्ताक् आपाक् र निष्पक्ष मतदानगाङ् खलागो डितुक् र त्यस्ताक् बुल्गो नाम्कु मतदान वा दवा त्यस्ताक् प्रकारगो स्वतन्त्र मतदान प्रणालीगाङ् डितुक् ।

धारा २२

समाजगो बालगो हैसियतगे दे दे बालगै सामाजिक जेवागो अधिकार डिलिक्, साथै दे दे बालगै राज्यगो राष्ट्रिय प्रयत्न वा अन्तराष्ट्रिय सहयोग मार्फत तथा दे दे देशगो स्रोत र साधन अनुसार निजगो प्रतिष्ठा र स्वतन्त्र बालत्वगो विकासगो किलग्दि अपरिहार्य क्याक्फ्लेन्, सामाजिक र साँस्कृतिक अधिकाररु ज्योत्को तुक्को अधिकार डिलिक् ।

धारा २३

(१) दे दे बालगै काम तुक्को, इविगोए रोजगारी आदाङ्गो र काम तुक्कागो किलग्दि किसेन् र अनुकुल परिस्थितिगो गिदुम् र वेरोजगारी उखुई जेवागो किपाइदिगो तुक्को अधिकार डिलिक् ।

२. दे दे बालगै कुनि मुङ् केक्चा विना समान कामगो किलग्दि समान पारिश्रमिक पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

(३) काम तुक्को दे दे बाल र निजगो परिवारगो किलग्दि बालिय प्रतिष्ठा अनुरुप जीविकागो वन्दोबस्तगो किलग्दि किसेन् र अनुकुल पारिश्रमिक पाइदिगो र आवश्यक किलिक् सामाजिक जेवागोगाङ् तथा दवा उपायरुगाङ् होन्चिन्ग् भरथेगगो अधिकार डिलिक् ।

४. दे दे बालगै इविगो किसेन्गो जेवागो ट्रेड युनियन उबोल्गो र होन्चिन्गे ग्याम्गो लिक्को पाइदिगो अधिकार डिलिक् ।

धारा २४

दे दे बालगै मनासिव कार्य समय सीमा र वेतन सहितगो आवाक् विदा सहित विश्राम र फुर्सतगो अधिकार डिलिक् ।

धारा २५

(१) दे दे बालगै उ बालगो र उसैगो परिवारगो स्वास्थ्य र कल्याणगो किलग्दि आम्, मुँ, नाम् तथा औषोधोपचारगो सुविधारु र आवश्यकता अनुसारगो सामाजिक सेवारु सहित स्तरयुक्त जीवनयापन तुक्को अधिकार डिलिक् । साथै बेरोजगारी, वेथा बाल, अर्समर्थता, विधवा, चङ्पाकाल वा निजगो काबु

नम्बु दवा परिस्थितिगे साधन र स्रोतगो अभावगे जीविगो पार्जनगे समस्या किलिक्गे जेवागो अधिकार डिलिक् ।

(२) आमई र उचुवा उचुमैरुगै विशेष न्यिगो र सहायता किपाइदिगो तुक्को अधिकार डिलिक् । व्या सम्बन्ध लिक्को वा मलिक्को गिदुम् किपुङ् उचुवा उचुमैरुगै समान सामाजिक जेवागो ज्योत्को तुक्को अधिकार डिलिक् ।

धारा २६

(१) दे दे बालगै शिक्षागो अधिकार डिलिक् । युर्सेगे मुङ् अग्यार र आधारभूत शिक्षा मक्याफेन् डिलिक् । अग्यार शिक्षा अनिवार्य डिलिक् । प्राविधिक र व्यवसाहिक शिक्षा किपुङ्गै किसेन् डिलिक् र उखुई शिक्षा योग्यतागो आधारगे किपुङ्गै समान रुपए उपलब्ध डिलिक् ।

(२) शिक्षा, बालत्वगो किपुङ् विकास र बाल अधिकार तथा इविगो स्वतन्त्रतागो सम्मानगै किसेन् तुक्को तर्फ निर्देशित डिलिक् । शिक्षाए किपुङ् राष्ट्र, बाङ्गो र धार्मिक धेङ्अठुङ् बिच ग्याम्गो, किसेन् र इविगोन्गो प्रवर्द्धन तुक्को र संयुक्त राष्ट्रसंघगो शान्ति कायम तुक्को प्रयत्नरुगै अग्यार लमागो सहयोग डितुक् ।

(३) इविगो उचुवा उचुमैगै पिगो शिक्षा आलाङ्गो प्राथमिक अधिकार आमई आवईगै डिलिक् ।

धारा २७

१. दे दे बालगै इविगो समुदायगो सांस्कृतिक जीवनगे स्वतन्त्र पूर्वक सहभागी लिक्को, कला उपयोग तुक्को र वैज्ञानिक किसेन् तथा यिगीगो ज्यात्गोगो फाइदारु ज्योत्को तुक्को अधिकार डिलिक् ।

(२) दे दे बालगै उ बालए रचना वा गिदुम् क्युहूक् कुनि मुङ् वैज्ञानिक, साहित्यिक वा कलात्मक कृतिगाङ् किपाइदिगो किलिक्को नैतिक र भौतिक किसेन्रुगो जेवागो तुक्को अधिकार डिलिक् ।

धारा २८

दे दे बालगै यस घोषणापत्रगे न्यिगो कितुक् अधिकार स्वतन्त्रतारु किपुङ् रुपए किपाइदिगो तुक्को दात्को सामाजिक र अन्तराष्ट्रिय व्यवस्थागो अधिकार डिलिक् ।

धारा २९

(१) दे दे बालगै इविगो समाज प्रति दाहित्व डिलिक् । त्यस्ताक् समाजगे हुक्को मतै स्वतन्त्रता र किपुङ् बालत्व विकासगो सम्भावना डिलिक् ।

(२) इविगो अधिकार र स्वतन्त्रतागो ज्योत्को कितुक् दे दे बालए दवागो अधिकार र स्वतन्त्रतागो आदर तुक्को डिपर्दिगो र प्रजातान्त्रिक समाजगो नैतिकता,, सार्वजनिक व्यवस्था र सर्वसाधरणगो कल्याणगो किलग्दि किछ्युत्को किसेन् आवश्यकतारु हासिल कितुक् कानुनगाङ् च्याक्फेगो सीमा नाम्कु डिहुक् डिपर्दिगो ।

(३) यिगी अधिकार र स्वतन्त्रतारु संयुक्त राष्ट्रसंघगो सिद्धान्त र उदेश्यरु विपरित लिक्को कितुक् मुङ् हालतगे ज्योत्को तुक्को किपाइदिगो माहाँ ।

धारा ३०

कुनि राष्ट्र, वर्ग वा बालए यस घोषणापत्रगे न्यिगो कितुक् अधिकार र स्वतन्त्रतारुगै मसेन् तुक्को उदेश्यए वा त्यस्ताक् किसिमगो काम तुक्को दात्को कितुक् वा काम तुक्को कितुक् यस घोषणापत्रगे न्यिगो कितुक् अधिकार र स्वतन्त्रतारुगै व्याख्या तुक्को दात्को माहाँ ।

(१० डिसेम्बर १९४८ गे संयुक्त राष्ट्रसंघगो आलाम् सभागाङ् पारित ।)

२८/०१/१९१२८.
किरण बराम
उपाध्यक्ष
नेपाल बराम संघ